

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Priecelovej a členov JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Kataríny Pramukovej v právnej veci žalobcu: **J. Č., U.**, zastúpený advokátom JUDr. J. G., D., proti žalovaným: **1/ D. K., B., 2/ JUDr. V. Č., B.**, obaja zastúpení advokátkou JUDr. E. Ľ., K., **o zaplatenie 15 676,11 eur (475 000 Sk) s prísl.**, o odvolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 48 Cb 3/93-KI-545 z 24. októbra 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 48 Cb 3/93-KI-545 z 24. októbra 2007 **p o t v r d z u j e .**

Žiadny z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 113 312 Sk a žalovanému 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 121 689 Sk. V časti o zaplatenie 239 999 Sk návrh zamietol a vo zvyšku konanie zastavil. Ďalšími výrokmi

žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania a žalovaných zaviazal na náhradu trov štátu.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca uplatnil proti žalovaným právo na zaplatenie 475 000 Sk s 3 % úrokom z omeškania od 31. 10. 1990 až do zaplatenia. Tvrdil, že žalovaní bez jeho vedomia a súhlasu vybrali žalovanú sumu z jeho účtu. Z dokazovania nesporne vyplynulo, že žalovaní vybrali z účtu žalobcu v roku 1990 sumu 475 000 Sk. Súd v súlade s názorom dovolacieho súdu znaleckým dokazovaním zisťoval výšku podielu žalovaných na zisku žalobcu, ktorý dosiahli z realizácie dodávky pre T. š. p. N., v závislosti na rozsahu ich pracovnej, finančnej, prípadne materiálnej účasti na podnikaní žalobcu. Zo znaleckého posudku zistil, že čistý zisk zo zákazky T., š. p. N. za obdobie do 30. 10. 1990 predstavoval sumu 526 412 Sk. Po prehodnotení ukazovateľov za žalobcu a žalovaných dospel k záveru, že na dosiahnutom čistom zisku sa pracovná účasť podieľa 75%-ami, z toho žalovaní po 16%, finančná účasť 20%-ami, z toho žalovaní po 6% a materiálková účasť 5%-ami bez podielu žalovaných. Po stanovení uvedených podielov a ich vyčíslení znalec dospel k záveru, že zo sumy 475 000-Sk vybratej žalovanými z účtu žalobcu v prípade žalovaného 1/ je neoprávneným majetkovým prospechom čiastka 113 312 Sk a u žalovaného v 2/ čiastka 121 689 Sk.

Stanoviskami zo 06. 04. 2003 a 19. 03. 2005 znalec vyvrátil námietky účastníkov k znaleckému posudku a po posúdení všetkých relevantných dokladov predložených v konaní zotrval na svojich záveroch.

Súd na základe skutkového stavu zisteného z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobcom uplatnený nárok je dôvodný proti žalovanému 1/ v sume 113 312 Sk a proti žalovanému 2/ v sume 121 689 Sk a žalobe v tomto rozsahu vyhovel a vo zvyšku o zaplatenie sumy 239 999 Sk žalobu zamietol. Žalobca na pojednávaní dňa 24. 10. 2007 vzal žalobu v časti o zaplatenie úroku z omeškania späť, preto súd podľa § 96 ods. O. s. p. v tejto časti zastavil.

O trovách konania vzhľadom na čiastočný úspech účastníkov rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p. tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Vzhľadom k tomu, že u žalobcu boli splnené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov a tým aj trov dôkazu (§ 141 ods. 2 O. s. p.), tieto trovy platí štát. Pretože u žalovaných také

podmienky nie sú splnené, uložil im súd povinnosť zaplatiť štátu pomernú časť trov znaleckého dokazovania.

Proti rozsudku podali včas odvolanie žalovaní 1/ a 2/ s poukazom na prípustnosť odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. c/, d/, f/ O. s. p. Podľa ich názoru presvedčivosť záveru v rozhodnutí musí vychádzať z argumentov, ktoré súd na základe hodnotenia dôkazov považuje za najpravdepodobnejšie postupom podľa § 157 ods. 2 O. s. p., inak je rozhodnutie nepreskúmateľné. Súd za podklad rozhodnutia zoberal znalecký posudok, ktorý neprihliada na všetky zistené skutočnosti namietané žalovanými. V rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p. je aj súhrnné zistenie podľa znaleckého dokazovania. Súd nezaujal stanovisko k dôkazom žalovaných. Uvedené skutkové vady konania sa preniesli aj do právneho posúdenia vecí. Právna úprava v roku 1990 umožňovala združenie občanov za účelom dosiahnutia zisku podľa miery ich účasti a súd mal posudzovať právny vzťah medzi účastníkmi analogicky podľa § 136 a nasl. OZ. Žalobca dal žalovaným konkludentný súhlas faktickou činnosťou, ktorou podpísal príkaz na vybratie určitej sumy z jeho účtu a žalovaní si vybrali svoj podiel na zisku zodpovedajúci miere ich účasti na spoločnom podnikaní v pomere po 32 % a žalobcovi ostal podiel 36 %. Ak by k uvedenej akceptácii nedošlo, malo sa uplatniť pravidlo podľa § 137 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda rovnosť podielov. Uvedený postup mal súd zvoliť vzhľadom na rozpornosť výpovedí strán, ktoré sa časom prehlbovali. Navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol alebo ho zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaných uviedol, že súd vo veci rozhodol riadiac sa skutočne tým, čo bolo doložené ako dôkaz do spisu. V priebehu konania, nikdy ani jeden znalec nepovedal, že žalobcovi nepatrí nič. Táto skutočnosť sama o sebe hovorí o tom, že žaloba bola podaná opodstatnene. Sporným zostalo len zisťovanie miery účasti žalovaných v 1 a 2 rade. Nikdy nebola účastníkmi konania založená spoločnosť so samostatnou právnou subjektivitou. Žalovaní neustále počas celého konania svoje stanoviská menili a keďže žiaľ išlo o spôsob spoločného podnikania, ktorý bol dohodnutý len ústne, zmenami svojich stanovísk mohli pôsobiť pri akejkolvek snahe súdov o zistenie skutočného stavu vecí, zdarilo obštrukčne. V konečnom dôsledku 31. 01. 1997 Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozsudku Obdo V 76/96 uzavrel právnu úvahu v tom smere, že v ďalšom konaní keďže došlo k uzavretiu zmluvy podľa § 51 Obč. zák. ku ktorej mohli dôjsť aj konkludentne bude potrebné v ďalšom konaní skúmať výšku podielov žalovaných

na zisku žalobcu dosiahnutého z realizácie dodávky š.p. T. N. zodpovedajúcu rozsahu ich pracovnej, finančnej, prípadne materiálnej účasti na podnikaní žalobcu a v nadväznosti na zistený skutkový stav posúdiť uplatnenú pohľadávku z titulu neoprávneného majetkového prospechu podľa § 451 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31. 12. 1991 Toto sa napokon aj stalo, k ustáleniu týchto podielov došlo znaleckým posudkom a podľa toho súd aj rozhodol. Nespokojnosť žalovaných spočíva v spôsobe vyčíslenia podielu. Dodal, že argumenty žalovaných sú snahou zamedziť akémukoľvek výsledku a neplniť na opodstatnené nároky žalobcu nič. Žalovaní zneužili bianko podpísaný prevodný príkaz zo dňa 16. 07. 1990 a previedli na seba čiastku 475 000 Kčs, bez akéhokoľvek právneho titulu a predchádzajúcej informácie adresovanej žalobcovi.

Proti výroku rozsudku o zamietnutí žaloba podal žalobca včas odvolanie v ktorom tvrdí, že žalobcovi má prislúchať z vyčísleného čistého zisku 56%, t. j. 294 790 Sk (str. 13 znaleckého posudku). Spočítaním súm 113 312 Sk a 121 689 Sk toto plnenie činí sumu 235 001 Sk. Ak neskoršie upravila znalkyňa neoprávnený majetkový prospech u žalovaných, tak v tomto smere je potom tento dodatok v rozpore s vyčíslenou čiastkou 294 790 Sk na str. 13 pôvodného posudku. Rozdiel takto činí čiastku 59 789 Sk, o ktorú je potrebné zamietnutú sumu znížiť (na 180 210 Sk).

V prípade ak odvolací súd ponechá nedotknutý výrok súdu prvého stupňa o povinnosti zaplatiť žalobcovi žalovaným v 1 rade 113 312 Sk a žalovaným v 2. rade 121 689 Sk žiadal, aby mu súd priznal úrok z omeškania odo dňa priznania tejto sumy, t. j. od 24. 10. 2007.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O. s. p. prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p., a dospel k záveru, že odvolania žalovaných a žalobcu nie sú dôvodné.

Žalobca v odvolacom konaní rozšíril žalobu o zaplatenie úroku z omeškania za obdobie od rozhodnutia súdu prvého stupňa do zaplatenia.

Podľa § 95 ods. 1 veta prvá O. s. p. navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania.

Súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu (§ 95 ods. 2 veta prvá O. s. p.).

Aj keď zmena návrhu nie je v zásade vylúčená v odvolacom konaní, odvolací súd dospel k záveru, že výsledky doterajšieho konania nie sú podkladom pre konanie o zmenenom (v tomto prípade rozšírenom návrhu), a preto zmenu návrhu v zmysle citovaných ustanovení nepripustil.

Predmetom odvolacieho konania je nárok žalobcu na vrátenie majetkového prospechu, ktorý žalovaní mali získať tým, že bez vedomia a súhlasu žalobcu vybrali z jeho účtu žalovanú sumu.

Podľa ust. § 451 zákona č. 40/1964 Zb. v znení platnom do 31. 12. 1991 (ďalej len Občiansky zákonník), kto na úkor občana alebo organizácie neoprávnene získa majetkový prospech, musí ho vydať.

Podľa § 452 Občianskeho zákonníka, neoprávneným majetkovým prospechom je prospech získaný plnením bez právneho dôvodu alebo plnením z neplatného právneho úkonu, ako aj prospech získaný z nestatočných zdrojov.

Podľa § 456 veta prvá Občianskeho zákonníka, neoprávnený majetkový prospech sa musí vydať tomu, na úkor koho bol získaný.

Podľa § 458 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, musí sa vydať všetko, čo bolo neoprávnene získané.

Je nesporné, že žalovaní v októbri 1990 vybrali z účtu žalobcu žalovanú sumu a zároveň sa podieľali pracovne a finančne na realizácii stavebných prác žalobcu ako dodávateľa pre T. š. p. N.. Žalovaní tvrdili, že nimi vybratá žalovaná suma zodpovedá dohodnutému podielu na zisku z uvedenej akcie, na ktorý majú nárok. Žalobca tvrdí, že nesúhlasil s výberom žalovanej sumy na účel uvádzaný žalovanými.

V konaní nebola preukázaná skutočnosť tvrdená žalovanými, že žalovanú sumu vybrali z účtu žalobcu s jeho súhlasom, a preto súd prvého stupňa správne právne posúdil

nárok žalobcu na zaplataenie žalovanej sumy podľa citovaných ustanovení upravujúcich vrátane bezdôvodného obohatenia.

V súlade s právnym názorom dovolacieho súdu, že nárok žalovaných na zaplataenie podielu na zisku vzhľadom na ich účasť na podnikaní žalobcu treba v rozhodnutí zohľadniť a v ďalšom konaní zistiť výšku podielov žalovaných na zisku žalobcu, dosiahnutého z realizácie dodávky žalobcu ako dodávateľa pre T. š. p. N., súd prvého stupňa nepochybil, keď na zistenie tejto skutočnosti nariadil znalecké dokazovanie a z jeho záverov v rozhodnutí vychádzal.

Zo záverov znaleckého dokazovania vyplynulo, že žalovaní 1/ a 2/ sa pracovne a finančne podieľali na stavebných prácach žalobcu dodaných štátnemu podniku T. každý v rozsahu 22 % čistý zisk žalobcu z uvedenej dodávky predstavoval 526 412 Sk (pôvodne KčS). Podkladom pre vypracovanie znaleckého posudku boli účtovné doklady a ďalšie listiny predložené žalobcom, pretože predmetom znaleckého dokazovania bolo zistenie výšky čistého zisku žalobcu. Žalovaní namietali predovšetkým výšku hrubého zisku, z ktorého znalecký posudok vychádza, ako aj fiktívnosť výdavkov znižujúcich zisk žalobcu v rozhodnom období. Súdny znalec v podrobných vyjadreniach ku týmto námietkam vysvetlil opodstatnenosť jednotlivých položiek výdavkov a na záveroch znaleckého posudku zotrval. Pokiaľ súd v odôvodnení rozhodnutia nevyvodil osobitne každú námietku žalovaných k znaleckému posudku a vychádzal z jeho záverov, neporušil ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. a dôvod odvolania žalovaných je neopodstatnený. V konaní žalovaní nepreukázali existenciu dohody o výške podielov na zisku z uvedenej dodávky žalobcu, a preto súd správne vychádzal zo záveru znaleckého posudku, že pracovný a finančný podiel na zisku každého zo žalovaných predstavuje 115 811 Sk (22 %). K podielu na zisku v prípade žalovaného 1/ súd pripočítal aj výdavky na cestovné v sume 8 377 Sk, ktoré neboli žalobcom spochybnené.

Námietka žalobcu, že súd mu nesprávne priznal sumu 235 001 Sk, ktorá je o 59 789 Sk nižšia ako jeho podiel na zisku vyčíslený v znaleckom posudku (294 790 Sk), nie je dôvodná. Predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 475 000 Sk, od ktorého boli odpočítané podiely žalovaných na zisku. Výška podielu samotného žalobcu z tej istej dodávky, vyčíslený zo základu 526 412 Sk, nemá vo vzťahu k rozhodnutiu o žalovanej sume význam.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. a účastníkom, ktorí mali v odvolacom konaní úspech tak, ale trovy v zmysle § 151 ods. 1 O. s. p. nevyčíslili, ich náhradu im nepriznal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Alena Prieceľová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková